
PWYLLGOR CRAFFU CYMUNEDAU DYDD MAWRTH, 17 TACHWEDD 2015

YN BRESENNOL: Angela Russell (Cadeirydd)
E. Caerwyn Roberts (Is-Gadeirydd)

Y Cynghorwyr: Annwen Daniels, Annwen Hughes, Dilwyn Morgan, Gruffydd Williams, Eurig Wyn, Eric M. Jones, Glyn Thomas a Stephen W. Churchman

SWYDDOGION: Arwel Ellis Jones (Uwch Reolwr - Gwasanaeth Comisiynu Corfforaethol) a Lowri Haf Evans (Swyddog Cefnogi Aelodau a Chraffu)

HEFYD YN BRESENNOL:

Mewn perthynas ag eitem 5 a 6 ar y rhaglen: Cyngorydd Dafydd Meurig (Aelod Cabinet Cynllunio a Rheoleiddio), Gareth Jones (Uwch Reolwr Gwasanaeth Cynllunio ac Amgylchedd, Dafydd Wyn Williams (Pennaeth Rheoleiddio Dros Dro) a Rhun ap Iarll (Uwch Gyfreithiwr),

Mewn perthynas ag eitem 7 ar y rhaglen: Owen Owens (Uwch Reolwr Ysgolion)

1. YMDDIHEURIADAU

Derbyniwyd ymddiheuriadau gan y Cynghorwyr Louise Hughes, Linda Morgan, Tudor Owen, Mike Stevens, Elwyn Edwards (ar gyfer eitem 5) a Gareth Thomas (ar gyfer eitem 7)

2. DATGAN BUDDIANT PERSONOL

Ni dderbyniwyd datganiad o fuddiant personol gan unrhyw aelod oedd yn bresennol.

3. MATERION BRYD

Dim i'w nodi

4. COFNODION

Derbyniwyd cofnodion y cyfarfod diwethaf a gynhaliwyd ar 17 Medi 2015 fel cofnod cywir o'r cyfarfod.

5. YR IAITH GYMRAEG Â'R DREFN GYNLLUNIO

- a) Cyflwynwyd adroddiad gan Aelod Cabinet Cynllunio a Rheoleiddio yn ymateb i gais yr Aelodau am wybodaeth gefndirol mewn perthynas â'r drefn gynllunio a'r iaith Gymraeg. Cyfarchwyd y materion isod yn yr adroddiad.
  - i. Gosod y cyd-destun statudol o ran Deddf Cynllunio (Cymru) 2015
  - ii. Egluro'r Polisi Cynllunio Cenedlaethol (TAN 20)
  - iii. Egluro'r Polisi Cynllunio Lleol Cyfredol (Y Cynllun Datblygu Unedol a'r Canllaw Cynllunio Atodol: Cynllunio a'r Iaith Gymraeg)
  - iv. Egluro sut mae'r Gwasanaeth yn gweithredu o fewn y cyd-destun polisi cyfredol
  - v. Rhoi gwybodaeth ynglŷn â'r Cynllun Datblygu Lleol ar y Cyd (Drafft)
  - vi. Egluro sut, yng nghyd-destun gofynion TAN 20, y bydd gofyn i ni ddelio gyda'r iaith Gymraeg wrth benderfynu ceisiadau cynllunio ar ôl i'r Cynllun Datblygu Lleol ar y Cyd gael ei fabwysiadu a sut mae'r Gwasanaeth yn ceisio ymateb i hyn

- b) Mewn ymateb i'r adroddiad, gwnaed cais am eglurder o ran gofynion Polisi Cynllunio Cymru (TAN 20) a'r awgrym na ddylai ceisiadau cynllunio fod yn destun effaith ar yr iaith Gymraeg oherwydd y disgwylid fod hyn wedi ei wneud wrth baratoi'r Cynllun Datblygu Lleol. Ymatebodd yr Uwch Reolwr Cynllunio ac Amgylchedd, y gallasai sefyllfa'r 'iaith' ar ôl mabwysiadu'r Cynllunio Datblygu Lleol fod yn wannach. O ganlyniad, bydd cyfres o Ganllawiau Cynllunio Atodol newydd yn cael eu paratoi fel rhan o broses paratoi'r Cynllun Datblygu Lleol ar y Cyd gyda bwriad rhoi blaenoriaeth i baratoi Canllaw Cynllunio Atodol sydd yn ymdrin â chymunedau cynaliadwy. Bydd y canllaw yma yn cynnwys manylder ar faterion cynllunio a'r iaith Gymraeg. Nodwyd bod pwynt tyngedfennol wedi ei gyrraedd o ran datblygu'r Cynllun Datblygu Lleol ar y Cyd yng nghyd - destun llunio canllawiau priodol i roi ystyriaeth i'r iaith.
- c) Materion yn codi o'r drafodaeth:
- i. Sut mae cloriannu egwyddorion 'iaith' ac egwyddorion 'ymateb i'r galw am dai'?
  - ii. Sut gellid dylanwadu ar ffigyrau 'anghenion tai' sydd yn cael eu rhyddhau gan Lywodraeth Cymru ?
  - iii. Rhaid rhoi mwy o ystyriaeth i'r iaith o fewn y drefn cynllunio.
  - iv. Rhaid sicrhau cyfiawnder i'r iaith Gymraeg
  - v. A fydd y Canllawiau Cynllunio Atodol yn statudol?
  - vi. Rhaid cryfhau'r elfen iaith er mwyn sicrhau na fydd y Cyngor Llawn yn gwrthod y Cynllun Datblygu Lleol ar sail yr elfen yma.
  - vii. Rhaid sicrhau bod Deddfwriaeth Cymru yn gadarn
  - viii. A ddylid ystyried yr opsiwn o greu 'Bro Cymraeg' er mwyn uchafu'r grym?
  - ix. A ddylid ystyried polisiau lle gellid cadw pobl leol yn lleol
- ch) Mewn ymateb i'r sylwadau eglurwyd bod asesiadau iaith yn rhan o broses cynllunio Gwynedd ac yn un sydd, yn mynd tu hwnt i ofynion Llywodraeth Cymru, yn lobbio am newidiadau i'r Ddeddf Cynllunio ac yn gwthio ffiniau TAN mewn cyd-destun gofynion asesiadau iaith. Eglurwyd bod Panel Cynllunio ar y Cyd yn trafod yn chwarterol faterion cynhennus sydd yn ymwneud â effeithiau cymunedol, diwylliannol ac ieithyddol ac y bydd adroddiad yn cael ei baratoi i osod fframwaith statudol ar gyfer rhoi ystyriaethau i'r iaith. Ychwanegwyd bod swyddogion, wrth greu cynlluniau gydag ymgeiswyr, yn amlygu unrhyw bryderon fydd yn creu effaith ar yr iaith Gymraeg.

O ran statws y Canllawiau Cynllunio Atodol, cryfhau'r polisi Cynllunio fydd eu bwriad. Unwaith bydd y polisi wedi ei fabwysiadu, bydd y canllaw yn statudol o fewn y broses cynllunio.

Mewn ymateb i 'gryfder' y Cynllun Datblygu Lleol nodwyd bod gan y Cyngor rôl ddylanwadol dros y blynyddoedd nesaf. Ategwyd bod yr iaith yn fater sydd yn cael ei ystyried drwy'r cyfnod ynghyd â phroffiliau diwylliannol. Er mwyn cymeradwyo'r Cynllun bydd rhaid iddo fod yn seiliedig ar dystiolaeth ac ar hyn o bryd, mynegwyd barn, bod y Cynllun yn un cadarn (gan gynnwys yr elfennau ieithyddol a chymunedol).

Ategwyd bod cyfle yma i'r Pwyllgor Craffu ddylanwadu ar elfennau cenedlaethol a chael mewnbwn i'r Canllawiau Cynllunio Atodol.

Diolchwyd i'r swyddogion am yr eglurder ac am y drafodaeth adeiladol a gafwyd ar y mater.

PENDERFYNWYD

CEFNOGI GWAITH Y PANEL CYNLLUNIO AR Y CYD I GEISIO SICRWYDD BOD Y CYNIGION YN Y CYNLLUN DATBLYGU LLEOL YN CYFARCH HER YR IAITH YN DDIGONOL AC YN CYFARCH Y GALW AM Y NIFER O DAI.

BOD ANGEN SICRHAU MEWNBWN Y PWYLLGOR HWN A'R PWYLLGOR IAITH YN NATBLYGIAD Y CANLLAW CYNLLUNIO ATODOL NEWYDD A'R SYLW A FYDD YN CAEL EI ROI I'R IAITH YN Y CANLLAW HYNNY.

6. CYTUNDEBAU ADRAN 106

- a) Ar gais aelodau'r Pwyllgor Craffu Cymunedau, cyflwynwyd adroddiad yr Aelod Cabinet Cynllunio a Rheoleiddio yn amlygu trefniadau'r Cyngor ar gyfer y defnydd o gytundebau 106 a pha mor effeithiol oedd gweithredu'r polisïau hynny. Eglurwyd bod cytundebau 106 yn rhan o Ddeddf Cynllunio Gwlad a Thref 1990 ac fel arfer yn gysylltiedig gyda chaniatâd cynllunio.
- b) Ategwyd bod Cyngor Gwynedd yn gwneud cryn ddefnydd o gytundeb 106 (sydd â rhestr eang o amodau) er mwyn gwireddu anghenion eu polisïau lleol sydd yn Cynllun Datblygu Unedol Gwynedd - y cytundeb a ddefnyddi'r amlaf yw amod 106 tai fforddiadwy. Rhoddwyd manylion o gefndir statudol y cytundeb gan yr Uwch Gyfreithiwr ac amlygwyd bod trafodaethau eang yn cael eu cynnal yn aml gyda banciau a broceriaid ynglŷn â sicrhau benthyciadau.
- c) Mewn ymateb, nododd y Cyngorydd S Churchman yn unol a dymuniad y cyfarfod paratoi cafwyd trafodaeth gyda brocer annibynnol a oedd wedi cynnig opsiynau posib i'w hystyried gyda chais i gynnal trafodaeth bellach gyda grŵp bychan.
- ch) Mewn ymateb, nododd yr Uwch Gyfreithiwr ei fod, ynghyd a'r Adran Cynllunio ac Adran Tai yn cynnal trafodaethau a derbyn barn Mr Stephen Jones, Arbenigwr Tai Fforddiadwy Gogledd Cymru.

PENDERFYNWYD

GOHIRIO PENDERFYNIAD AM Y TRO A BOD GRŴP BACH O GYNGHORWYR A SWYDDOGION I GYFARFOD GYDAG UN NEU DDAU O ARBENIGWYR ALLANOL I EDRYCH AR OPSIYNAU POSIB ERAILL AR GYFER Y DEFNYDD O GYTUNDEBAU 106 GAN Y CYNGOR I'R DYFODOL.

7. CLUDIANT ADDYSG ÔL-16

- a) Cyflwynwyd adroddiad yr Aelod Cabinet Addysg yn ymateb i argymhellion yr Ymchwiliad Craffu Cludiant Ôl-16 i Addysg Bellach. Nodwyd bod yr Aelod Cabinet wedi anfon ei ymddiheuriadau ar gyfer y cyfarfod, ond amlinellodd yr Uwch Reolwr Ysgolion bod yr Aelod Cabinet yn diolch i aelodau'r ymchwiliad am eu gwaith trwyadl i'r maes. Ymddiheurwyd am yr oedi o gyflwyno adroddiad ac ategwyd bod y cyfle o gyflwyno / gweithredu rhai o'r argymhellion ar gyfer Medi 2015 wedi cael ei effeithio gan gyfnod 'purdah'. Nodwyd hefyd y bydd geiriad ac amodau Polisi Cludiant Ôl-16 yn cael ei symleiddio a'i addasu i gyfarch y newidiadau.

Eglurwyd bod yr argymhellion wedi eu rhannu i dri chategori a thrafodwyd hwy yn unigol. Rhai o'r newidiadau fydd codi un pris a dileu'r cysyniad o ddalgylch er mwyn sicrhau cysondeb o ran y ddarpariaeth. Y gobaith yw dileu rhywfaint o'r rhwystrau. Bydd geiriad ac amodau'r Polisi Cludiant newydd yn llawer symlach a

darllenadwy. Bydd hyn yn sicrhau gwell dealltwriaeth y defnyddiwr, y darparwyr addysg ynghyd â staff llinell gymorth Galw Gwynedd.

Ychwanegwyd bod yr awydd i gydweithio gyda Phartneriaid i gyfrannu at wella'r ddarpariaeth, a bod trafodaethau gyda Grŵp Colegau Llandrillo Menai i weithredu fel asiant wedi eu cynnal. Ategwyd bod diddordeb wedi ei nodi ond dim ymrwymiad hyd yma.

- b) Yn manteisio ar ei hawl i siarad, cyflwynodd Mr S Chambers, Llywydd Undeb Myfyrwyr Coleg Meirion Dwyfor ei gynigion ef i'r Polisi Cludiant Ôl -16. Nodwyd y sylwadau isod:
- Safon y gwasanaeth ac nid y pris sydd yn codi amheuaeth
  - Gorlawnder ar y bysiau - y bysiau yn codi aelodau o'r cyhoedd, disgyblion ysgol uwchradd ynghyd a myfyrwyr y Coleg - risg lechyd a Diogwch
  - Hyblygrwydd y tocyn – cyfyngder o ddefnydd dwywaith y diwrnod yn cyfrannu at orlawnder
  - Defnydd 'My Travel Pass' - Cynllun Llywodraeth Cymru. Pam nad yw gyrwyr bysiau yn ei dderbyn?
  - Angen trefniadau gwell ar gyfer cyfnodau tywydd drwg.
  - Awgrymu rhoi ffocws ar ansawdd ac anghenion y myfyrwyr
- c) Yn ystod y drafodaeth nodwyd y sylwadau canlynol:
- Bod gormod o wahaniaethau rhwng Deddfwriaeth Cymru a Lloegr ac mai ffocws gwreiddiol yr ymchwiliad oedd edrych ar yr anghysondebau hyn. Dadleuwyd nad oedd y Cyngor dim agosach at gynorthwyo pobl o aelwydydd difreintiedig
  - Pryder nad oedd 'My Travel Pass' yn cael ei dderbyn
  - Angen rhoi ystyriaeth i hyblygrwydd y tocyn – cynnig arbrofi hyblygrwydd i'r tocyn mewn ardal benodedig
  - Nid yw codi pris y tocyn o £60 i £100 yn deg - a oes modd adolygu hyn a chynnig £80?
  - Angen ystyried bysiau pwrpasol ar gyfer myfyrwyr yn unig i osgoi gorlawnder - cynnig yr angen i ymgynghori ymhellach gyda defnyddwyr
  - Angen cynnal trafodaethau pellach gyda chwmnïau cludiant cyhoeddus masnachol er mwyn ceisio atal y rhwystr o ddefnyddio tocyn unrhyw amser o'r diwrnod.
- ch) Cynigodd y Cyngorydd Gruffydd Williams y dylid galw ar yr Aelod Cabinet i beidio â chodi cost y tocyn o £60 i £100, a gofynnodd i hynny gael ei gofnodi. Ni eiliwyd y cynnig

PENDERFYNWYD:

- a) **MYNEGI PRYDER AM YR ARAFWCH YN Y GWEITHREDU AR YR ARGYMHELLION, CROESAWU'R GWAITH SYDD YN DIGWYDD BELLACH, OND PWYSO AM WEITHREDU BUAN AR Y CYFAN O'R ARGYMHELLION YN CODI O'R YMCHWILIAD, GAN OFYN YN BENODOL I'R AELOD CABINET RHOI SYLW I :**
- i. **SAFON AC ANSAWDD Y DDARPARIAETH YN RHANNOL YN SGIL GORLENWI**
  - ii. **Y CYFYNGIAD AR Y NIFER O DROEON NEU'R ADEGAU Y MAE MYFYRWYR YN CAEL DEFNYDDIO'R TOCYN AC AWGRYM BOD TRAFODAETH YN DIGWYDD GYDA DARPARWYR AM ARBROFI I GANIATÁU HYBLYGRWYDD AM GYFNOD**

iii. Y DEFNYDD O'R "MY TRAVEL PASS" - AMHARODRUYDD Y CWMNIAU BWS I GYDNABOD Y DEFNYDD OHONO

iv. CYSYLLTU Â LLYWODRAETH CYMRU I BWYSO AM WEITHREDU TREFN FEL SYDD YN LLOEGR I GYNORTHWYO MYFYRWYR O AELWYDYDD TLOTAF

b) GOFYNNIR I'R AELOD CABINET ADRODD YN ÔL AR Y MATERION HYN CYN MEDI 2016.

Dechreuodd y cyfarfod am 10:00am a daeth i ben am 12:45pm

CADEIRYDD